

PROSVETA

GLAVNO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopiji se ne vratajo.

Narodnačat: Zadnjeno dnevo (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$25.00 za celo leto in \$1.25 za tri meseca; Chicago in Cincin \$6.00 na leto, \$1.25 za pol leta, \$1.00 za tri meseca, in za inčinoznamstvo \$2.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2457-59 N. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Society.

Owned by the Slovene National Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$6.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum: v oklepjanju n. pr. (Sept. 24/25) počenj vsega listu na naslovu poslanih, da vam je v tem času poteklo naravnina. Posvetite je prevedeno, da ne vam ne ustavi list.

LOKARNIŠKA POGODBA IN SVETOVNI MIR.

Ko je bil pakt v Locarnu sprejet, so velekapitalistični dnevniki zabudali, da je svetovni mir zagotovljen. Ampak skeptiki niso tega mnenja. Svetovna vojna je pokazala, koliko so pogodbe vredne, kadar zapoje vojna trebenta. Dokler sedanji gospodarski sistem ostane nedotaknjen z vsemi svojimi zli izroki, toliko časa postope vojni vzroki. Tudi znižanje mornarice in armade na suhem še ne pomeni trajnega miru. Ako se oborožene sile na morju in na suhem znižajo v toliko, da opravljajo le redarsko službo, teda to pomeni, da se je znižalo marinistično in militaristično breme in da državam ostane več denarja za razširenje poduka in razvoj gospodarstva, vojna nevarnost pa še vedno postoji, ako se gospodarski sistem v toliko ne izpremeni, da ne roditi več vojnih vzrokov.

Velikočrat so se že države sporazumele med seboj, napravile so pogodbe, o katerih so pisali in govorili, da garantirajo mir, toda vojna furijs je zaplesala, ko so interesi narodov, ki niso bili nič drugega kot posledica gospodarskega sistema, udarili skupaj.

Neki diplomat je rekjal, da je lokarniška pogodba odvrimla le nevarnost, da se zgodne evropske države ne spodbujajo med seboj. Tudi ta izjava je le deloma resnična. Napetost med narodi še danes ravnotako postoji kot občas, ko je bila predpisana versaillska pogodba. Takrat je bila napetost odprta in diplomatičje niso prikrivali. Zdaj je ta napetost prikrita, ki pa lahko postane odprta v trenotku, ko se dva mala narodiča pograbit z orozjem, ako se diplomatom ne posreči ugasnit iakrico iz strahu, da zaneti zopet svetovni požar.

Ta iakrica je že tukaj. Padla je v staro smodniščico dol na Balkanu, ki je tvorila tudi pred svetovno vojno vedno nevarnost, da se njena razstrelba občuti po vsem svetu. Tam v Locarnu pa še vedno pojejo pesmico v garancijah za svetovni mir, velekapitalistični listi pa to pesmico ponavljajo, kakor da ni nobene nevarnosti.

Dogodek je sicer majhen, v normalnih časih bi mogoče ne povzročil toliko prahu, kot v sedanjih, ko mali narodi smatrajo versaillsko pogodbo še vedno za veliko kriivo.

Prišlo je do boja med grškimi in bolgarskimi obmejnimi stražami. Grška je pohitela in je poslala Bolgariji hitre ultimatum, v katerem zahteva odiskodinino in da Bolgrija izreče občlanovanje nad tem dogodkom. Oficijelna Bolgarska pa zopet trdi, da so prvi strelji padli od strani grških vojakov in da je poveljnik te čete krv teh homatij. Dalje priporoča, da se sestavi mečana vojaška komisija, ki naj dežene krije.

Spor je pričel na enak način, kot med bivšo Avstro-Ogrsko in Srbsko. Razlika je le toliko v njem, da je bil v Sarajevu ustrijen prestolonaslednik z njegovo ženo vred, tukaj pa grški vojak. Vsak pameten človek je takrat vedel, da ni vroč uboj prestolonaslednika in njegove žene za odpodizljatev takega ultimata, ki ne more povzročiti drugega kot vojno, aks avstrijskih militaristov in imperialistov ne sreča pamet. Vendar za vojno se bili gospodaraki.

V Grčiji so na krmilu neke vrste fašisti, ki niso drugača kot mečanica militaristov in imperialistov, ki sanjajo o Veliki Grčiji, katere moje bodo segale daleč proti severu na Balkanu, proti vzhodu pa v Malo Azijo. Militaristični grški diktator Pangalos, rođaja prveč glasno z sabljo, češ, da ne bo odnehal, duster ne bo Bolgarija na kolenih. V Bolgariji vladajo tudi fašisti.

Ta spor se mogode še izravnati, aki ga bodo znale in hotele velesile tako obravnavati, da ne poleže. Ce se pa spor ne izravnava, bodo v vojno zapletene kmalu druge države. Najprej bodo ugodno priliko izrabili balkanske države, da po svoji sodbi to pridobije, kar jim ni dala versaillska pogodba, nato bodo pa sledile vseje evropske države. Na prej bodo ugodno priliko izrabili balkanske države, da po svoji sodbi to pridobije, kar jim ni dala versaillska pogodba, nato bodo pa sledile vseje evropske države, ki so pokroviteljice malih balkanskih držav in vzroka, da čuvajo njih gospodarske interese. Ponovili se bodo dogodki iz leta 1914, razlika bo le v tem, da ne bodo zasedli Avstro-Ogrska, ampak Grčija in Bolgarija.

In ta dogodek je značilen, da se odigrava ob času, ko so diplomatje velesile zapisali hozano lokarniški pogodbi, kot garanciji za trajni mir.

Spovalnica—nejvčja gorivost v 20. stoletju

(Poglavje iz knjige "The Popes and their Church".)

Spisel Joseph McCabe, ki je bil 12 let františkan, šupnik in profesor bogoslovja.

Največja pozornost med nekatočani, ki se zanimajo za katoličko cerkev, vzbuja spoved. Tujec, ki posegi cerkev, se rad zanima za stičo ali "hukom", kakor pravimo na Angleščini, v kateri sedi duhovnik in poslužnik vernike, ki mu pripovedujejo grehe. Nobene stvar v katolički cerkvi ni izvoda od nasprotnikov toliko napadov, smerenja in ostre obsoede kot ravno spovednica.

V skeni zakramentov je pokor na drugem mestu. Spoved se začne s sedmim letom. Katoličani verjamajo, da otrok, ki je star sedem let, lahko še sakrivi smrtni greh, radi katerega bo gori na vse vedno čase, če umre brez spovedi. Za male grehe ni obveznosti, da bi jih moral grešnik povedati vsak čas, drugače pa je z velikimi ali smrtnimi grehi, ki so kaznivi z večnim ognjem, aki so samčani. Med smrtni grehi spadajo vsi spolni prestopki (v besedi, misli in danju) in potem je dolga vrata drugih prestopkov dolgi do opuščanja maše v nedeljo. Katolički molitvenik vsebuje zelo listo smrtnih grehov in grešnik načinno pustita seznam, predno stopki "baksi".

Otroku pri sedmih letih in starejšim poštenim otrokom je lista smrtnih grehov seznam ne razumljivih, toda presinjavajočih stvari, ki jih bo lahko delal ali dela, kadar odraste. Otreka radovednost je velika. Ko sem spovedoval otroka, sem sišel vedno enkrat: "Prosim, oče, zagrešil sem pretev." Najbrž so mi to pravili radi tega, da bi izvedeli kaj ta misteriozni greh pomeni. Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

slav "Eko Še vseh škofov", toda

to je bil po mnenju Tertulijana manjši greh kot pa trditve tega papeža, da on lahko odveče grešniku od takih grehov kot je pretev.

Prepričal sem se, da je spoved za otroke brez koristi in zelo neumna komedija. Cesar še ne vedo, se nauče v spovednici. Pravzaprav spoved pri otrocih ne pomeni nič; cela predstava je le zato, da se otroci navadijo.

Ako takrat zakramen tako

je bil tudi zakrament pokore iz

najden v glavnem zato, da dobijo cerkev ljudi pod popolno kontrolo. Izprva je imela krščanska cerkev javno spoved. Grešniki so v prito drugih vernikov v sestiku izpovedali svoje grehe. Ta navada je pa naletela na velike ovire v starem Rimu. Nekateri smrtni grehi so bili takrat na

ravnost neodpustljivi. O tem

nam poroča takratni cerkveni pisec Tertulijan, ki ostro kritizira papeža Kaliesta v tretjem stoletju. Kaliest si je bil nadel na

**vesni prej mednarodnim
nasilnikom naroda**

**A NASILNIKE JE TO NE-
PRIJETNA REC.**

**arty prihaja zaradi tega v za-
druge.**

**Washington, D. C. — Ameri-
ki državljanji, ki so se rodili**

**o Ogrskem, in potomci ogrskih
členov vedeni bolj glasno**

**testirajo proti ravnanju z so-
alisti in drugimi oposeljencami**

**o Ogrskem. Horthyev režim za-
ira vse, ki mu niso naklonjeni.**

**on peganjam groz z ekse-
cijo ali pa dolgotrajno jetni-
ko kaznijo. Ta naraščajoči pro-
ces je pričel učinkovati že v Bu-
dapesti. To dokazuje obnašanje**

**državnikov pri ogrskem poslani-
ku, ki odklanjači vsekodnevno**

**po položaju na Ogrskem. Ti u-
držanki nastopajo, kot da se cu-**

**je, da se razpravlja v Ameriki
v trinajstemu radikalcev, socialistov in drugih oposeljencov**

o Ogrskem. Oni menijo, da je

mednarodna zadava, ki se ne ti-

nikogar zunaj Ograke.

Horthy dozaj se ni dal nobe-

na znamenja od sebe, ako bo

jetniki, ki jih je njegova ko-

na pest vrgla v ječo, prišli

vedno ali civilno sodišče.

**AMERIŠKI PARNIK RESI
MOŠTVO ITALIJANSKE
LADIJE.**

New York, N. Y. — Italijanski

svetovni parnik "Ignacio Florio" je

postal brezplačne klice na pomoč,

ki jih je uvel američki parnik

President Harding". Američki

svet je takoj hitel na pomoč in

vsečurnem in napornem delu se

pošrečilo rešiti moštvo, obsto-

je iz 38 oseb. Delo je bilo iz-

med težavno, kajti silni valovi

prali krov italijanskega par-

nika in odnesli s sabo drugega

parnika ali oficirja. Valovi so

prili vse rešilne čolne, prvi tova-

ni ali oficir pa ima zlomljeno

pravo.

Italijanski parnik je zapustil

Montreal, Canada, dne 4. oktobra

je bil na potu v Sredozemsko

morje. Vihar je zlomil parniku

na krmilo, tako da je postal

praga valov.

INDIJANCI PROTESTIRAJO.

Sa Francisco, Cal. — Enajst

indijanskih glavarjev, ki zasto-

jo tri in dvajset indijanskih

členov rodu Pueblo, bodo obdr-

ovali dne 30. oktobra shode v

sa Franciscu, da protestirajo

proti naseljevanju belopoltnikov

na svetu. Indijanci izjavijo,

da so belopoltniki povzročili

smrtno med njimi, ker so jim od-

deli vodo.

Ti Indijanci so naseljeni v

Novi Mehiki in Arizoni.

**EDSOV SHOD V SCRAN-
TONU.**

Dne 16. oktobra zvečer je

med čase toliko agilni socio-

istični boritelj Evgen Debs imel

pred letom v Scrantonu, Pa. Člani so-

lističnega kluba št. 10 so se u-

stavili shoda v polnem številu

in tako tudi rojaki iz Forest Ci-

tya.

Shoda se je vsega udeležilo

1000 ljudi, ki so burno od-

ovali uro in deset minut dol-

nu govor. Shod je priredila

socialistična stranka in govoril

štadi James Maurer iz Readin-

predsednik Pennsylva-

nške federacije. Patriotič-

pesmi, kot so v. navadi pri

teh tukajnjih shodih, na

na niso peli.

Debs je v svojem govoru na-

del kapitaliste, trustee in splo-

šči sedanjih družbenih sistem.

Zavil je poslušalce, da sociali-

prihaja počasi s gotovo in

to priča doba, ko bo progla-

ševodobitev delavskega

zakona.

V svojem govoru se je Debs

naključno tudi dnevnega vpraša-

ja stvari na polju trdrega pre-

ga. Izrazil je svoje simpatije

trajkarji, pri tem pa jih vpra-

ša stvarjarki ne misljijo, kako

potrebujemo socialistično

zaviranje vseh rudnikov, da bo

prvi vrsti imeli od rudnikov

delavci, ki v rudnikih

gajo svoja življenja.

Istočasno so Debsovi nasproti-

in tem mestu sami obdržali

bodo izvabili udeležbo z Debs-

ovo shodo. Pa priložilo je ko-

par sto ljudi skupaj z za-

niki patriotskih organizacija-

UNIJA BANČNIH USLUŽBEN- CEV IZKLUČILA SVO- JEGA KOMUNISTIČ- NEGA PREDSED- NIKA.

Ravnal se ni na konvenciji po
instrukcijah svoje unije.

**Chicago, III. — Unija bančnih
uslužencev je izklučila Joe
Shafirja, predsednika unije, ker
je predlagal na konvenciji Ameri-
ške delavske federacije radi-
kalne resolucije, z katere ga ni
njegova unija pooblastila, da jih
predlaga. Shafir je bil med prvi-
mi, ki so ustanovili unijo banč-
nih uslužencev in je sedel več
leta dni kot zastopnik v Cika-
ški delavski federaciji. Shafir je
bil obožen, ker se ni ravnal po
instrukcijah svoje unije, da je s
svojim postopanjem onemogočil
organiziranje bančnih uslužben-
cev v Chicagu.**

**Ko je prišla Shafirjeva zade-
va na razpravo pri njegovi uniji,
se je Shafir zagovarjal, da je imel
pravico na konvenciji postopati
na svojo pest. Dejal je, da so vedeli,
ko so ga izvolili delegatom, da je komunist.
Člani so mu očitali, ker je postopal na
svojo pest, je prelomil zaupanje,
ki ga je stavila vanj unija. Član-
stvo je vedelo, da je komunist in
je upalo, da bo tako ravnal, kot
je želelo članstvo, ne pa tako,
kot želi on, kajti voja članstva je
vendar nekaj več kot pa posameznika,
kteri pri unijah se ni uvedena diktatura.**

Poglavitna ameriška mesta

Mesto Washington.

**Večina mest dolguje svoj za-
četek in razvoj ugodni gospodarski
ali zemljepisni legi, ali zvezno
glavno mesto Združenih držav je eno izmed malo mest, ki so nastala radi političnih vzrokov. Ko se je vojna ameriške revolucije končala z zmago nove republike, so tedanjih narodnih vlad, ki so mu jih dajali, kot "meato veličastnih daljav" (city of magnificent distances), "mesto puščave", "blatna luknja" ali "glavno mesto revnih koč". Teden le eno vladno poslopje je bilo izgostovljeno, staro zakladnico, in za urad državnega tajnika, tajnika za vojno, mornarico in glavnega poštarja so služile hiše, ki jih je vladala v zvezni vajem. Vse uradniške objekte federalne vlade je tedaj obstajalo iz 128 oseb, dočim se danes skupno število federalnih uradnikov približno na skoraj 565,000.**

Dananes je Washington eno izmed najkrasnejših glavnih mest na svetu. Mnogo ameriških bogatašev je v zadnjih letih zgradilo v mestu krasne palatne za svoj stan in v okolici mesta se nahajajo krasna pred-

mestna preprostost Bele hiše, kjer stoji predsednik, in dobroj utrjenost, mikavost in krašča kapitola, kongresne knjižnice in Lincoln's Memorial-a v svoji fini-

poti so zgradili veličini in klasični

poti so zgradili, ki ne zginejo

nikoli iz spomina gledalca.

V mestu so postavljeni spomeniki

ne le ameriških velikašev, kot

so Washington, Franklin, Grant,

Garfield, Jackson, John Paul

Jones, Longfellow in Daniel

Webster, marveč tudi spomeniki

velikih ljudi iz drugih dežel, kot

so Lafayette, Rochambeau, Martin

Luther, von Steuben, Kristofor

Kolumb, Kosciusko in Pulaski.

V pokopališču Rock Creek Ce-

mentery se nahaja prekrasen

kip po ameriškem kiparju St.

Gaudens, ki ga kedaj zovejo

"Zalost" in kedaj "Nirvana"

in kateri se smatra za enega izmed

nejvečjih spomenikov na svetu.

Pan-American Building, palača

vseameriške unije, ki jo vzdržuje

21 republik severne in južne

Amerike, je krasen vzor ar-

hitekture. Ljubitelji umetnosti

imajo v Washingtonu kaj široko

polje za svoje občudovanje. Tu

sta umetniška muzeja Corcoran

